

NAFARROAKO GAZTERIAREN GAINEKO DATU SOZIOLINGUISTIKOAK.

NAFARROAKO GAZTERIAREN GAINEKO DATU SOZIOLINGUISTIKOAK.

0. AURKIBIDEA

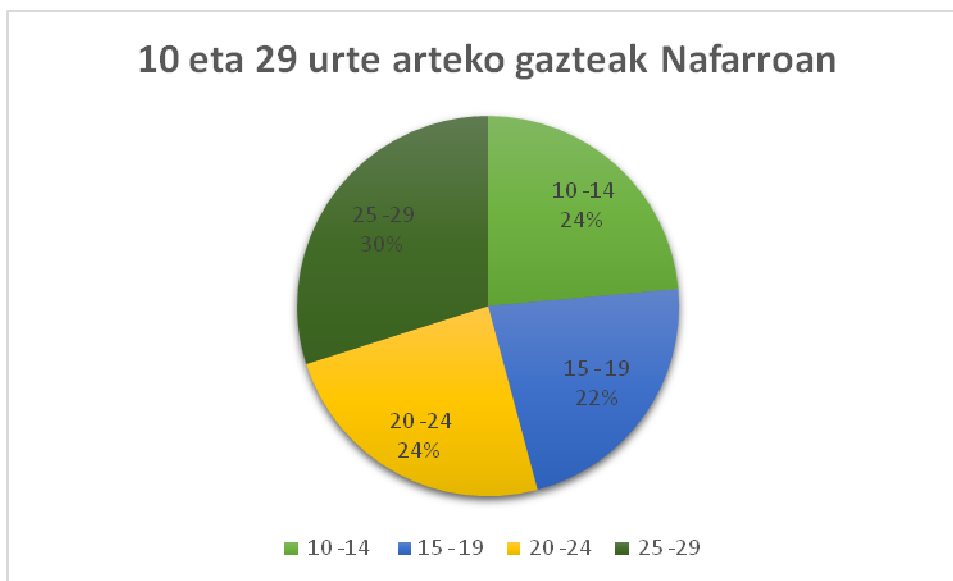
0.	AURKIBIDEA.....	2
1.	AZTERLANAREN XEDE-BIZTANLERIA.....	2
2.	NAFARROAKO GAZTEAK HIZKUNTZ GAITASUNAREN ARABERA, 3 URTE ARTEKO LEHENENGO HIZKUNTZAREN ARABERA ETA ETXEAN GEHIEN HITZ EGITEN DEN HIZKUNTZAREN ARABERA.....	3
2.1.	Nafarroako datuak kopuru absolutuetan.....	3
2.2.	Ehuneakoak	4
	• Nafarroa oro har	4
	• Nafarroa, eremuka: eremu euskalduna, eremu mistoa, eremu ez-euskalduna eta Iruñea	5
3.	ESKOLATZE-DATUAK HIZKUNTZ EREDUAREN ARABERA	9
4.	EUSKARAREN ERABILERA	11

1. AZTERLANAREN XEDE-BIZTANLERIA.

Nafarroako Estatistika Erakundeak 2013an argitara eman zituen *Notas Estadísticas* izeneko dokumentuan, Nafarroako gazteria kopuru absolutuetan honela zegoen banatuta:

Adina	Guztira	Gizonezkoak	Emakumezkoak
* 10-14	31.163	16.017	15.146
15-19	29.423	15.063	14.360
20-24	32097	16.336	15.761
25-29	39.544	20.206	19.338
Guztira	132.227	67.622	64.605

Aipatutako populazio gazte guztiaren gaineko adin-tarteei dagozkien ehunekoak honelakoak dira:

Ez dirudi adin taldeen artean alde handirik dagoenik.

*OHARRA

Dokumentu honetan 10 eta 14 urte artekoak ere kontuan hartuko dira, txostena taxutzeko kontsultatu diren ikerketa eta inkesta gehienak 2011koak direlako. Hots, adin horietako gazteek, egun, 2016an, osatzen baitute Gazteriaren Planak eraginen lukeen populazioa.

2. NAFARROAKO GAZTEAK HIZKUNTZ GAITASUNAREN ARABERA, 3 URTE ARTEKO LEHENENGO HIZKUNTZAREN ARABERA ETA ETXEAN GEHIEN HITZ EGITEN DEN HIZKUNTZAREN ARABERA

2.1. Nafarroako datuak kopuru absolutuetan.

GAZTE ELEBIDUNAK

Populazio talde handi hori hizkuntz tipologiaren arabera, honelaxe banatzen da (Nafarroako Estatistika Erakundeak):

Hizkuntza tipologia	Adin-taldeak				
	10-14	15-19	20-24	25-29	
Elebidunak	9.492	7.727	6.353	6.709	
Elebidun hartzaileak	5.293	4.489	4.308	4.958	
	14.785	12.216	10.661	11.667	49.329
Erdaldunak	15.597	16.657	20.766	27.163	80.183
Esleitu gabe	783	550	671	713	

Elebindutzat jo izan da bi hizkuntzak ongi mintzatzen dena, eta elebidun hartzailea, euskaraz ulertzen duena baina ongi mintzatzeko gai ez dena.

Elebidun bi mota horiei dagokien kopurua, balore absolutuetan, ia-ia 50.000koa da

EUSKARAREN EZAGUTZA ETA ERABILERA DATU ABSOLUTUETAN ETA ADINAREN ARABERA

Jarraian, 3 urte arteko lehen hizkuntzari buruzko datuak eta etxean gehien hitz egiten den hizkuntzari buruzkoak daude. Hizkuntzarekin zerikusia duten bi aldagai hauek errealitate soziolinguistikoa definitzen laguntzen dute, ezagutza zein erabilera mailan.

Lehen hizkuntza (3 urte artekoa)	Adin-taldeak				
	10-14	15-19	20-24	25-29	
Euskara	1.694	1.737	1.449	2.110	6.990
Gaztelera	23.646	23.248	24.727	30.495	
Biak	2.687	1.939	1.666	1.957	8.249
Beste bat	2.088	1.687	3.278	4.091	
Ez dago jasota	1.047	812	977	890	
Etxean gehien hitz egiten den hizkuntza	Adin-taldeak				
	10-14	15-19	20-24	25-29	
Euskara	1.528	1.446	1.208	1.950	6.132
Gaztelera	24.769	23.899	25.744	31.942	
Biak	2.232	2.022	1.493	1.519	7.266
Beste bat	1.548	1.29	2.722	3.109	
Ez dago jasota	1.087	827	930	1.024	

2.2. Ehunekoak

- Nafarroa oro har

Hemen ageri diren datuok Euskarabideak argitaratu zuen 2011ko Mapa Soziolinguistikotik jaso dira.

Adinaren arabera bilakaera historikoa 1991, 2001 eta 2011 urteetan zehar:

1. Hizkuntza gaitasuna, adinaren arabera.

	1991 (%)			2001 (%)			2011 (%)		
	Elebidunak	Elebidun hartzailleak	Erdaldunak	Elebidunak	Elebidun hartzailleak	Erdaldunak	Elebidunak	Elebidun hartzailleak	Erdaldunak
5-14 urte	14,5	4,57	80,21	23,4	13,49	62,96	30,05	16,46	51,08
15-24 urte	9,31	5,18	82,06	16,37	8,07	75,01	22,89	11,3	63,83
25-34 urte	9,16	7,09	82,69	11,34	9,98	77,72	14,75	9,23	74,1

Hemen ohartarazi behar da adin tarte guztietan hazkunde nabaria gertatu dela: esaterako, 1991ko % 14tik 2011ko % 30era artekoa gazteenen artean

2. Hautzaroko lehen hizkuntza adinaren arabera

	1991 (%)				2001 (%)				2011 (%)			
	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat
5-14 urte	6,11	87,02	2,25	1,17	6,84	86,83	3,38	2,39	5,18	77,98	5,86	8,07
15-24 urte	6,64	89,19	1,58	1,53	5,78	87,25	1,88	4,12	4,9	77,8	3,99	10,84
25-34 urte	7,41	88,99	1,49	1,03	6,07	89,28	1,31	2,8	4,85	81,87	2,39	8,52

3. Etxean gehien hitz egiten den hizkuntza, adinaren arabera.

	1991 (%)				2001 (%)				2011 (%)			
	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat
5-14 urte	4,48	88,67	3,09	0,31	5,54	87,53	4,36	2,02	4,31	80,69	5,71	6,42
15-24 urte	4,86	90,34	3,34	0,4	4,89	87,72	3,02	3,41	4,56	79,99	3,91	8,63
25-34 urte	5,27	89,89	3,51	0,27	5,41	88,21	3,81	2,03	4,19	83,12	4,48	5,9

- Nafarroa, eremuka: eremu euskalduna, eremu mistoa, eremu ez-euskalduna eta Iruñea

EREMU EUSKALDUNA

1. Eremu euskalduna. Hizkuntza gaitasuna, adinaren arabera

	1991 (%)			2001 (%)			2011 (%)		
	Elebidunak	Elebidun hartzailak	Erdaldunak	Elebidunak	Elebidun hartzailak	Erdaldunak	Elebidunak	Elebidun hartzailak	Erdaldunak
5-14 urte	68,38	11,09	20,15	83,77	9,25	6,78	85,76	6,07	5,51
15-24 urte	55,82	11,21	32,24	73,07	12,56	14,16	76,09	8,29	12,99
25-34 urte	52,94	11,82	34,85	55,96	17,4	26,44	60,75	12,97	24,16

Eremu euskaldunean 14 eta 24 urte arteko erdaldunen kopuruak nabarmen behera egin du, 19,25 puntuko jaitsiera.

2. Eremu euskalduna. Elebidunak. Haurtzaroko lehen hizkuntza.

	1991 (%)					2001 (%)					2011 (%)				
	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee
5-14 urte	71,99	13,37	14,28	0,36	0	63,48	21,02	15,42	0,08	0	51,21	22,04	22,22	3,3	1,24
15-24 urte	82,96	7,55	9,28	0,21	0	71,15	15,69	13,08	0,08	0	48,04	24,67	25,19	0,83	1,26
25-34 urte	86,99	7,8	4,86	0,36	0	80,34	9,91	9,64	0,1	0	62,17	17,32	19,9	0,28	0,33

3. Eremu euskalduna. Elebidunak. Etxean gehien hitz egiten den hizkuntza, adinaren arabera.

	1991 (%)					2001 (%)					2011 (%)				
	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee
5-14 urte	58,68	13,18	27,97	0,17	0	53,91	25,55	20,44	0,1	0	46,9	29,03	20,73	2,44	0,9
15-24 urte	66,98	10,17	22,85	0	0	58,62	21,78	19,61	0	0	42,36	36,4	20,19	0,24	0,81
25-34 urte	70,8	8,78	20,41	0,02	0	67,02	13,94	19	0,04	0	55,1	23,45	20,8	0,06	0,59

EREMU MISTOA

1. Eremu mistoa. Hizkuntza gaitasuna, adinaren arabera.

	1991 (%)			2001 (%)			2011 (%)		
	Elebidunak	Elebidun hartzai-leak	Erdaldunak	Elebidunak	Elebidun hartzai-leak	Erdaldunak	Elebidunak	Elebidun hartzai-leak	Erdaldunak
5-14 urte	11,9	4,94	82,26	23,74	13,95	62,22	32,1	16,83	48,62
15-24 urte	5,8	5,74	83,32	14,52	10,03	75,17	24,32	11,89	61,51
25-34 urte	5,75	8,95	83,77	9,27	12,69	77,73	13,68	10,29	73,89

2. Eremu mistoa. Elebidunak. Haurtzaroko lehen hizkuntza, adinaren arabera.

	1991 (%)					2001 (%)					2011 (%)				
	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee
5-14 urte	14,48	56,04	29,37	0,11	0	15,91	60,26	23,6	0,23	0	10,1	57,75	30,19	1,34	0,62
15-24 urte	17,66	61,51	20,29	0,55	0	18,17	57,66	23,95	0,21	0	13,66	62,26	22,88	0,41	0,79
25-34 urte	24,9	63,01	11	1,08	0	21,86	60,78	17,03	0,34	0	16,92	55,52	25,93	0,65	0,99

3. Eremu mistoa. Elebidunak. Etxean gehien hitz egiten den hizkuntza, adinaren arabera.

	1991 (%)					2001 (%)					2011 (%)				
	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Ee
5-14 urte	18,85	43,89	37,17	0,09	0	14,75	56,89	28,21	0,15	0	9,63	64,82	23,95	0,82	0,78
15-24 urte	21,84	49,07	28,89	0,19	0	14,75	55,07	30,15	0,04	0	10,54	64,09	24,59	0,05	0,73
25-34 urte	26,99	45,25	27,57	0,19	0	22,53	53,31	23,98	0,18	0	16,35	59,54	22,08	0,57	1,45

EREMU EZ-EUSKALDUNA

1. Eremu ez-euskalduna. Hizkuntza gaitasuna, adinaren arabera.

	1991 (%)			2001 (%)			2011 (%)		
	Elebidu-nak	Elebidun hartzai-leak	Erdaldunak	Elebidu-nak	Elebidun hartzai-leak	Erdaldunak	Elebidu-nak	Elebidun hartzai-leak	Erdaldunak
5-14 urte	1,75	1,80	95,95	5,89	13,93	79,96	12,41	18,43	66,90
15-24 urte	0,95	1,90	96,43	3,25	3,57	92,07	7,70	11,06	79,89
25-34 urte	1,19	2,55	95,77	2,38	3,14	92,17	4,81	6,42	87,31

2. Eremu ez-euskalduna. Haurtzaroko lehen hizkuntza, adinaren arabera.

	1991 (%)				2001 (%)				2011 (%)			
	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat
5-14 urte	0,26	98,25	0,4	0,38	0,6	94,15	0,77	3,38	0,56	81,47	2,43	13,03
15-24 urte	0,41	98,21	0,32	0,57	0,5	91,4	0,41	5,38	0,64	82,24	1,59	13,41
25-34 urte	0,42	98,26	0,24	0,38	0,42	95,31	0,65	2,88	0,56	85,66	0,98	10,62

3. Etxean gehien hitz egiten den hizkuntza, adinaren arabera.

	1991 (%)				2001 (%)				2011 (%)			
	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat	Euskara	Gaztelania	Biak	Beste bat
5-14 urte	0,15	98,72	0,28	0,13	0,48	94,52	0,71	3,19	0,41	83,40	2,58	11,29
15-24 urte	0,21	98,77	0,38	0,14	0,49	91,73	0,46	5,00	0,89	84,09	1,76	10,86
25-34 urte	0,15	98,72	0,33	0,12	0,44	95,27	1,04	2,51	0,49	88,19	1,64	7,85

IRUÑEARI BURUZKO DATUAK

Lan honetan hiriburuari aipu egin zaio bai bere erreferentzialtasunagatik, bai eta bere pisu demografikoagatik ere. Gainera, datu-bilketa honetarako esanguratsuak diren erregistroak laranja koloreztatu dira, elebidun mota guztien 2011ko datu absolutuak eta beraiei dagozkien ehunekoak, alegia.

Lehen esan bezala, adin-taldee erantsi diegu 5 eta 14 urte artekoak. Izan ere, horietako batzuk 2011n ziren, egungo, 2016ko gazteak.

HIZKUNTZA GAITASUNA, ADINAREN ARABERA

1991

	Elebidunak		Elebidun hartzaileak		Erdaldunak		Ez du erantzun		Guztira
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.
5-14 urte	4.069	11,21	1.671	4,60	30.304	83,48	256	0,71	36.300
15-24 urte	2.814	5,56	2.864	5,66	42.596	84,22	2.304	4,56	50.578
25-34 urte	2.420	5,70	3.751	8,84	35.811	84,42	439	1,03	42.421

2001

	Elebidunak		Elebidun hartzaileak		Erdaldunak		Ez du erantzun		Guztira
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.
5-14 urte	5.980	22,11	3.759	13,90	17.286	63,90	25	0,09	27.050
15-24 urte	5.128	13,61	3.713	9,85	28.746	76,28	98	0,26	37.685
25-34 urte	4.648	8,85	6.511	12,40	41.224	78,48	143	0,27	52.526

2011

	Elebidunak		Elebidun hartzaileak		Erdaldunak		Ez du erantzun		Guztira
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.
5-14 urte	11.604	31,32	6.309	17,03	18.286	49,35	854	2,30	37.054
15-24 urte	7.752	22,81	4.100	12,06	21.399	62,96	739	2,17	33.990
25-34 urte	6.790	12,96	5.001	9,55	39.448	75,31	1.144	2,18	52.384

Iruñeko hiztunen hizkuntza gaitasunaren bilakaera historikoan, goiko koadroetan ikusi den bezalaxe, jasotako adin tarte guztietan ezagutzak egin du gora, Nafarroako gazteen artean, tasak halako hiru izatera iritsiterainokoak ere: 2011n % 11,21tik % 31,32ra igo zen.

3. ESKOLATZE-DATUAK HIZKUNTZ EREDUAREN ARABERA

Hizkuntza gaitasuna alfabetatzearekin zerikusi handia du. Hortaz, hurrengo irudietan eskolatzeko datuak erantsi dira.

Hemen bildutakoa Nafarroako Hezkuntza Departamentuaren webgunean bertan jasotakoak dira.

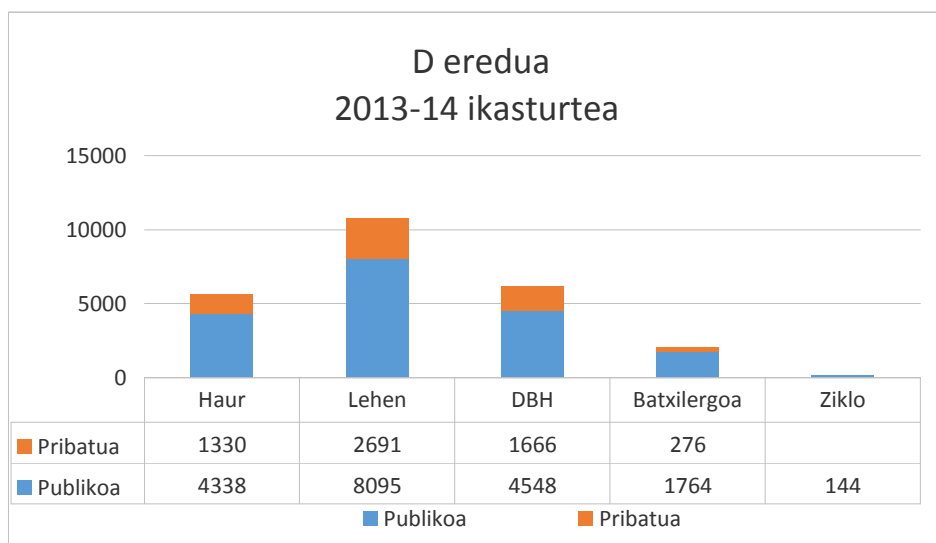
<http://www.educacion.navarra.es/web/dpto/estadisticas/estadistica-de-datos-basicos>

Hizkuntza ereduaren araberako ikasle kopuruak.

Laranja koloreaz markatu dira lan honetarako errebanteak diren zenbatekoak. Batetik, euskara hizkuntza irakasgai duen hezkuntza eredu (A eredu) eta bestetik, euskaraz ikasteko eredu (D eredu). B ereduari dagokionez, zer inpaktu gutxi duen ageri da.

2013-14 IKASTURTEKOAK								
ERREGIMEN OROKORREKO IRAKASKUNTZA								
HIZKUNTZA EREDUAREN ARABERAKO IKASLE KOPURUAK								
	G eredu		A eredu		B eredu		D eredu	
	Publikoa	Pribatua	Publikoa	Pribatua	Publikoa	Pribatua	Publikoa	Pribatua
Jabetza								
Haur hezkuntza (2. zikloa)	5.044	5.029	3.638	960	1	55	4.338	1.330
Lehen hezkuntza	10.987	9.449	5.999	2.431	9	101	8.095	2.691
DBH	8.944	7.418	1.757	853	41		4.548	1.666
Batxilergoa *	3.973	2.643	289	79			1.764	276
Ziklo formatiboak *	6.009	1.735					144	
Guztira	34.957	26.274	11.683	4.323	51	156	18.889	5.963

* Irakaskuntza presentziala, gauekoa eta urrutikoa barne.

Bilakaera historikoak utzi dituen datuok erakusten dute euskara duten hezkuntza ereduaren igoera etengabea; hezkuntza publikoan ezarri ziren urteetan indartsuagoa, eta egonkorragoa, gero.

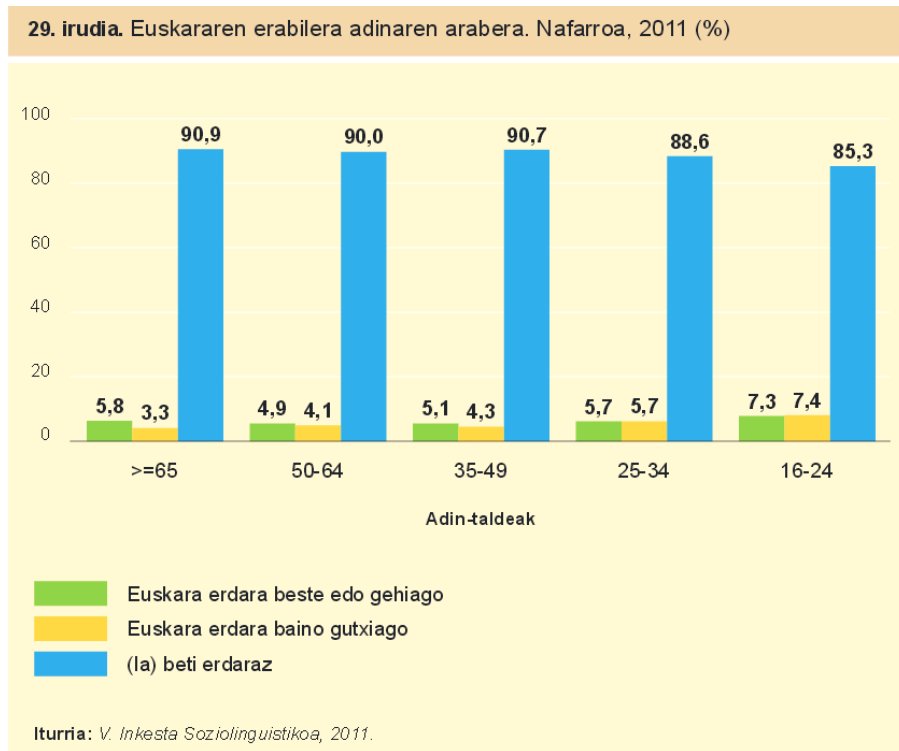
	1991/92	2001/02	2011/12
Con asignatura euskera (modelo A)	7,09 %	18,60 %	16,76 %
Enseñanza en euskera (modelo D)	12,28 %	20,89 %	24,17 %
Enseñanza sin euskera (modelo G)	80,62 %	60,51 %	59,07 %

Aipatutako ereduetan ez da oharkabeen pasatu behar D ereduaren, esaterako, tasa bikoiztu dela, % 12,28 izatetik % 24,17 izatera.

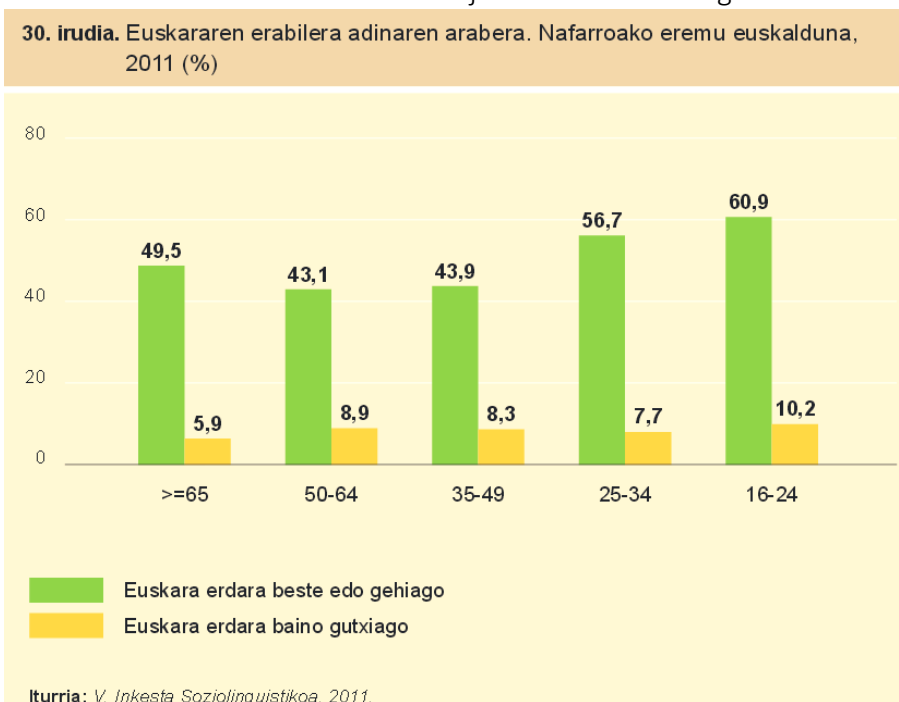
Alderantzizko joera erakutsi du euskararik gabeko irakaskuntza ereduak, beherako joera nabari horrek 2011n egonkortuagoa dirudien arren.

4. EUSKARAREN ERABILERA

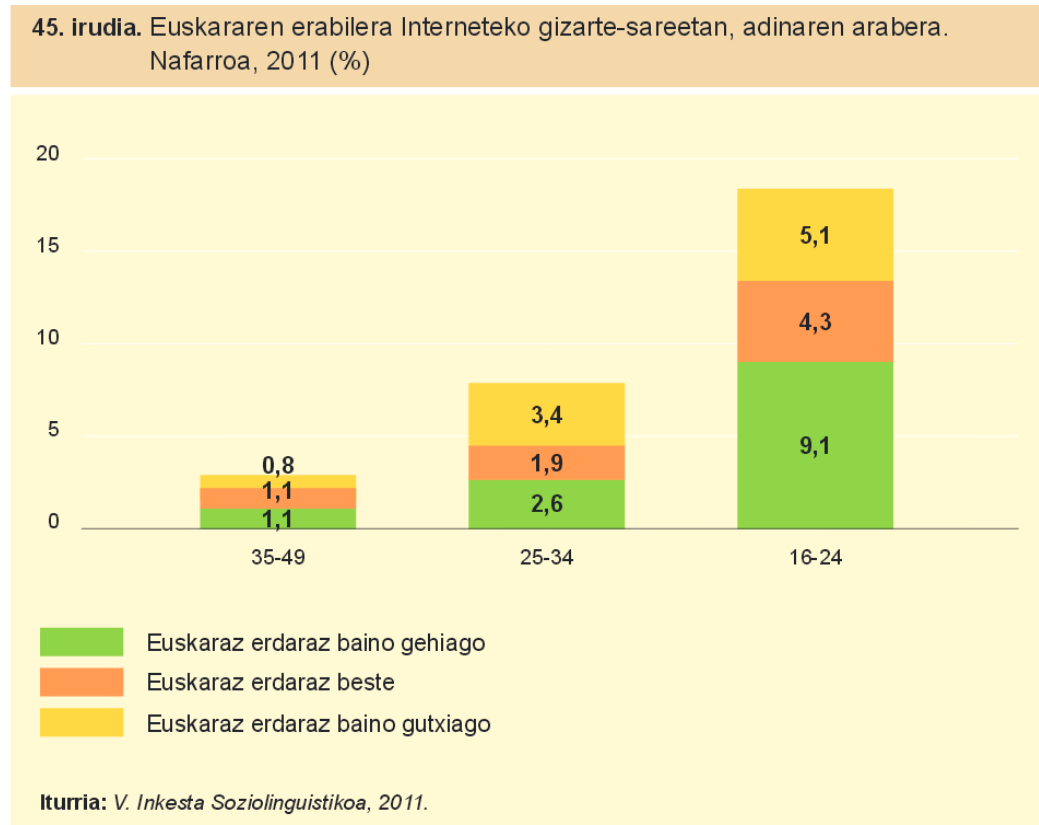
Adin-taldeetan izaten den erabileraren gaineko datuak gogora ekartzea komeni da. 2011ko V Inkesta Soziolinguistikotik ateratako datuak dira. Izan ere, Nafarroako datuak ere badakartza.

Euskaraen gaineko datuek oso bestelako egoerak erakusten dizkigute, zein eremutan bildu diren kontuan hartuta. Eremu euskaldunean jasotakoa ikus dezagun:

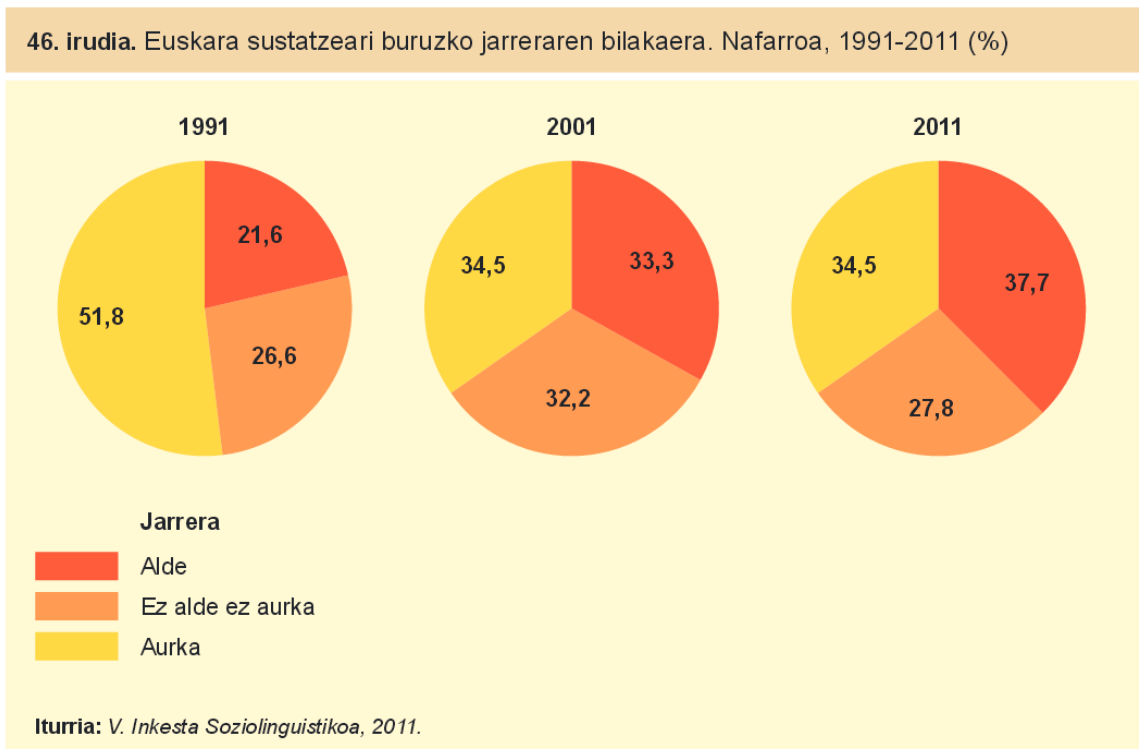
Hizkuntzaren erabilera erakusteko V Inkesta Soziolinguistikoak eskaintzen dituen beste bereizgarri batzuk ere interesgarriak izan litezke: adibidez, gizarte sareetan ibiltzeko unean zein hizkuntza erabiltzen duten, gazteen bizimoduan sare sozialek duten presentzia eta garrantzia jakinda. Honatx diagrama:

5. EUSKARAREKIKO JARRERAK

Euskararen erabilera sustatzeari buruzko jarreraren bilakaera. Honako grafiko honetan, jarrera horren aldeko eta aurkako iritzien ehunekoak ageri dira.

Azken 20 urteotan, euskararen erabilera sustatzearen aldeko jarrera 16 puntu igo da, 1991ko %21,6tik en 2011ko % 37,7ra.

Adinari erreparatuta, 16-24 urte bitartekoak eta 65 urtetik gorakoek dute euskararen erabilera sustatzearen aldeko ehunekorik altuena (% 41,8 eta % 39,7 hurrenez hurren)

Eremuka hartuta, hauek dira ehunekoak, Iruñekoak barne:

7. taula. Euskara sustatzeari buruzko jarrera, eremuaren eta hiriburuaren arabera. Nafarroa, 2011 (%)

	Eremu euskalduna	Eremu mistoa	Iruñea	Eremu ez euskalduna
Aldekoa	69	42,5	42,8	22,5
Ez alde, ez aurka	21,6	26,6	22,6	31,3
Aurkakoa	9,4	30,9	34,5	46,2

Iturria: V. Inkesta Soziolinguistikoa, 2011.